

MŪSU KELIAS

Lietuva
Tėvynė
mūsų...

LITHUANIAN NEWSPAPER „OUR WAY“ * AUTHORIZED BY EUCOM HQ, CIVIL AFFAIRS DIVISION.

Nr. 58 (170) IV metal

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, IŠEINĄS DUKART SAVAITĖJE

Dillingen/D., 1948 m. spalio 23 d.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė

„Lietuvių tauta, užsigrūdinusi amžių kovose dėl teisės laisvai ir nepriklausomai gyventi savo tėvų žemėje,

vieninga valia siekia savo gyvybę, kalbą, tautines bei valstybines tradicijas išlaikyti ir kurti bei ugdyti savo tautinę kultūrą, kad tuo būdu bendradarbiaudama žmonijos kuryboje vykdytų Visagallo valią ir laisvo žmogaus pašaukimą per savo tautą kilti į visuotinės pažangos viršūnes.

Lietuvių Tautos amžiniesiems siekliai vykdyti — jos gybybei išlaikyti, Lietuvos nepriklausomybei apginti ir saugoti — Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas šaukia po visą pasaulį išsisklaidžiusius Lietuvos sūnus ir dukteris sutelkti savo jėgas Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje, kuriai nustato šią konstituciją...

Po šios preambulės seka VLIK'o priimtos P.L.B. konstitucijos projekto nuostatai, prasideda „Bendrasis Nuostatais“, pabrėžiančiais lietuvių pareigas visose jo gyvenimo ir veiklos srėse. Toliau seka dėsnių, nustatant P.L.B. santvarką, prasidedančių apylinkės laisvės ir besibaigiančių Pasaulio Lietuvių Seimo, kaip vyriausio P.L.B. reikalų sprendėju.

Kadangi tai yra dar tik konstitucijos projektas, išslytinėtis įvairioms po pasaulį išblaškytoms lietuvių organizacijoms susipažinti ir pastaboms padaryti, per anksti būtų jau šiandien nepastoviose mūsų tremties sąlygose reikšti dėl to projekto savo vienokią ar kitokią nuomonę. Yra tik viena aišku, kad siekimas ieškoti formų, apjungiančių visą didžiąją pasaulio lietuvių šeimą, yra sveikintinas ir linkėtina tiems siekimams kuo greičiau įsilytinėti.

Lieka tikėtis, kad organizacijos, gavusios šį projektą, nedelsdamos imsis jį peržiūrėti ir aiškintis galimybes pritaikyti vietos sąlygoms. Ir šios organizacijos sumanytojai, bent kaip rodo projekto pereinamieji nuostatai, nerodo didelio noro delsti, o tais nuostatais kalbant, „kol šios konstitucijos tvarka bus sudaryta Pasaulio Lietuvių Vyr. Valdyba, VLIK'as, Vyk. Tarybos pasiūlymu, renka laikinąją Pasaulio Lietuvių Vyr. Valdybą.

Kol šios konstitucijos tvarka bus sudarytos PLB, kraštų tarybos, Laik. P.L.Vyr. Valdyba skiria PLB kraštų įgaliotinius, kurie įvykdo I-sios krašto tarybos rinkimus visuotiniu, lygiu, slaptu balsavimu, proporcinga sistema. I-jo Pasaulio Lietuvių Seimo atstovų rinkimo tvarką nustato Laik. Pasaulio Lietuvių Vyr. Valdyba.

Tenka palinkėti ir tikėtis, kad užimotą darbą netrukus išeis iš projekto ir laikinumo rėmų ir kad šio projekto autoriai, turėdami iniciatyvą savo rankose, tolimesniame darbe vadovausi savo sukurto dėsnių dvasia, o ne ta rutina, kurioje taip sunkiai gimė ir pats projektas.

J. Pamūšis.

Atvyksta daugiau BALF-o bendradarbių

BALF-o PRANEŠIMAS

Patirta, kad kartu su pirmaisiais emigrantų transportais į JAV p. Carusi išvyksta Amerikon. Ten jis su savo bendradarbiais ir kitais suinteresuotais asmenimis nustatys DP imigracijos įstatymo vykdymo eigą. Šiuo metu jau yra atvykę eilė DP komisijos pareigūnų į centrinę tos komisijos įstaigą Europoje, kurios būstinė bus Frankfurte.

Numatoma, kad emigracija į JAV iš amerikiečių zonos vyks per esamas pereinamas stovyklas Butzbache, Schweinfurte, Amberge, Ludwigsburge, Augsburgue ir Münchene. Be to, numatoma steigti naujų pereinamųjų stovyklų.

Sekantieji transportai, kuriems numatoma parinkti emigrantų mišriū būdą, t. y., iš dalies pagal naująją, o iš dalies pagal senąją procedūrą, vyks lapkričio mėnesį.

Tarp Paryžiaus ir Berlyno

Šeši neutralieji Saugumo Taryboje rado kompromisą, bet ar jį priims didieji?

Paryžius traukia pasaulio dėmesį dviem požiūriais — vidaus gyvenimo įvykiais ir tarptautinių problemų sprendimais. Britų korespondentų pranešimais, Prancūzijoje vyksta streikai jau išėję iš savo tikrosios paskirties uždavinių — ekonominio būvio darbininkams gaperinimo: jie siekia toli einančių politinių kombinacijų, kurios, kaip pažymi „Star“, esančios težniomos tik ekstremistinėms grupėms.

Jau greit bus trys savaitės, kaip vyksta streikai, dėl kurių kraštas neteko 2 mil. tonų anglies. Pagal londoniško „Times“ korespondentą, komunistai savo streikais nori įrodyti, jog esamoji vyriausybė neatitinkanti krašto reikalavimų ir kad Amerikos pagalba kraštui nieko negalinti padėti. Suprantama, jei esamoji vyriausybė iš Amerikos imtų milijonus dolerių ir piltų į kiurą komunistų maišą, — Prancūzijos ūkis pasiliktų ir toliau su tokiais nepritekliais, kaip jis buvo tuojau pat po karo.

Berlyno klausimui išspręsti W. Lippmann siūlo visai kitą būdą. Jo įsitikinimu, Berlyno blokados nuėmimas nepašalinęs Sovietų spaudimo į vakariečius, nors dabar to siekia Londonas, Paryžius ir Washingtonas. Jei Berlyno blokada ir būtų laikinai nuimta, tai deryboms prasidėjus Sovietai galėtų ją vėl grąžinti, ir taip daina prasidėtų iš pradžių. Pasak Lippmann, kol ties Berlynu kabosias Damoklo kardas, tol jokios derybos neapsieisiančios be Sovietų spaudimo. Nesutarus — vėl būtų įvesta blokada ir vakariečiams liktų arba su tuo sutikti arba griebtis ultimatumo.

Kokia gi išeitis? Lippmannas siūlo labai paprastai — visiems keturiems Sąjungininkams atitraukti savo okupacines pajėgas iš Berlyno ir jo srities. Jo manymu, Sovietai turėtų atsitraukti iki Oderio, prancūzai ir angliai — iki Rheino, gi amerikiečiai susikongrečiuoti prie Bremeno. Tuo būdu esą būtų užbaigta kamė vadovybė ir garbingai likviduota pa-

kariečius ruošti visai kitokiems sprendimams, kurie vargu bus galima be ginklo įgyvendinti.

Britų premjeras, jausdamas artėjančius politinės raidos sprendimus, Imperijos vadų konferencijoje pareiškė, kad karo pavojus turis būti sutiktas su ginklu rankoje. Šalia ginklo turis būti tvarkomas socialinis bei ekonominis klausimas. Paskutinis dalykas yra visur pabrėžiamas, ir krikščioniškas pasaulis vieną kartą turės peržiūrėti savo ekonominę-socialinę politiką ir ją pritaikyti gyvenimui.

Buvęs Čekijos diplomatas dr. S. Ossusky pranašauja, kad Sovietų Sąjunga pasiūlysianti Sąjungininkams apiešti Vokietiją dar šią žiemą. Suprantama, ji tai padarysi tik tada, kada jau bus sudaryta satelinė rytų zonos Vokietijos vyriausybė ir suorganizuota stipri vietos komunistinė policija, kuri jau saugotų nuo vakarinių zonų antplūdžio ir vartų propagandą už vieną ir galingą Vokietiją, suprantama, globojamą Kremliams nazum per Piečką. Paskutiniam NKZ numery skelbiamas komunistų vado raštas dėl Vokietijos konstitucijos priėmimo. Tai vis ženkla, rodą ateities įvykius Vokietijoje. Panašūs dalykai jau tapo realybe Korėjoje, kur Sovietams suorganizuoti stiprią vietos raudonąją armiją, rusai pasitraukia, palikdami savo instruktorius.

Vakariečiai planuoja ir veikla turėdami prieš akis ir tokias galimybes. Britų imperija aiškiai pasisako už pasiruošimą eventualumams. Vakarų Europos Unijos veikia karinis komitetas, kuris sudarinėja „Atlanto pakto“ planus, pagal kuriuos į tą pakatą turėtų būti įtraukta dar Amerika ir Kanada. J. Aras

Didžiam Lietuvui, Lietuvos Nepriklausomybės Akto Kūrėjui ir „Mūsų Kelio“ bendradarbiui
Ministeriui Dr. Jurgiui Šauliui
mirus, jo giminėms ir artimiesiems reikiama nuodirdžia užuojauta.
„Mūsų Kelio“ Redakcija

Prancūzija stovi didelių politinių sukrėtimų išvakarėse. Kur pasuks jos vairininkai, ar pagaliau pati tauta tars savo žodį — tai jau gal netolimos ateities dalykas.

Paryžius traukia dėmesį ir Jungt. Tautų darbais, kurie iki šiol dar nėra išėję iš propagandinio forumo. Paryžius paskutiniu metu labiau asociavosi su Berlynu, nuo kurio problemos išsprendimo pareis ir tolimesnė politikos raida. Saugumo Taryboje „šeši neutralieji“ Berlyno klausimui priėmė rezoliuciją, kuria siekiama, kad Sovietai nepavartotų veto prieš nutarimus ir kad šie nutarimai būtų priimtini ir vakariečiams. Rezoliucijoje siūloma: 1) keturiems didiesiems nesiimti tokių priemonių, kurios vėstų prie ginkluoto sprendimo, 2) Berlyno blokadą panaikinti, 3) Berlynan įvesti ostmarę kontroliuojamą visų keturių ir 4) po to jau galėtų keturi didieji sėsti prie derybų stalo ir spęsti visos Vokietijos reikalus. Kaip į tokią rezoliuciją pažūrės Sovietai, dar neaišku, tik ją gavęs Višinskis pareiškė, jog jis tarpininkausias šiai rezoliucijai persiusti į Kremliū. Nežiūrint šių talkingų pastangų, Sovietai dar labiau suvaržė susisiekimą pačiame mieste tarp zonų.

vojingoji Berlyno anomalija. Pagal tai, Londono sprendimas būtų anuliuojamas, o pasiliktų galioje tik Potsdamo nutarimai, kurie jau nebeleistų steigti nei Rytų satelitinės, nei Vakarų tikrosios Vokietijos.

Visa tai tik samprotavimai, iš tikrųjų negali duoti teigiamų rezultatų, kurių norėtų taikingas pasaulis. Paskutinė galimybė verčia va-

Opozicija - nusikaltimas Čekoslovakijoje

Neseniai Čekoslovakijos parlamento priėmė įstatymą respublikai (raudonai) ginti. Jame pasakyta, kad opozicija bus laikoma nusikaltimu. Šiuo metu teisininkai studijuoja Sovietų teisę, o stebėtojai numato naują režimo ginklą, kad galėtų sulikviduoti visus tuos, kurie pasisako prieš komunistų vadus, kurie platina lapelius ir kurie nusistatę prieš „liaudies demokratiją“.

Naujasis Čekijoje priimtas įstatymas, kurį atsinešė prezidentas Gottwaldas iš Soči kurorto, spėjama, palies visus tuos, kurie neš amerikiečių vėliavėles sakalų šventėje, kurie buvo nepaklusūs policijai, kada jie veržėsi pasižiūrėti buv. prezidento Benešo kūno. Jis paliesias ir tuos, kurie bus pasyvūs prieš tuos, kurie agituos prieš valdžią. Apskritai, tai įstatymas, kuris išeis ne Čekoslovakijos tautos naudai, bet sovietinei santvarkai palaikyti. (UP.)

Trimetė Jungtinių Tautų sukaktis

Spalio mėnesį yra Jungtinių Tautų Chartos įsigaliojimo trejų metų sukaktis. Ši sukaktis šiemet bus labai iškilmingai 57 pasaulio tautų švenčiama. Prezid. Trumanas skelbė spalio 9 dieną laikyti J. Tautų dieną, J. T. plenumas praėjusiais metais nutarė švęsti spalio 24 dieną. Šiemet Popiežius Pijus XII, generolas — Mac Arthuras, JAV užs. reik. ministeris P. Marshallis ir visa eilė kitų aukštų valstybės vyrų švenčia J. Tautų dieną spalio 22 d. Norima Jungtinių Tautų dieną padaryti pasauline švente visame pasaulyje.

Miniūt J. Tautas, tuojau kyla jos uždaviniai, jos idealioji Charta ir kartu jos nuveiktieji darbai. Jei pasaulio tautos laikytųsi nustatytų dėsnių, kurie jų pačių buvo pasiūlyti, aprobuti ir Jungtinių Tautų patvirtinti, šiandien mums čia nereiktų vargti, nes jų darbai būtų nukrypę kita vaga. Bet, deja, J. Tautos iki šiol dėl Sovietų Sąjungos kietos laikyenos, dėl jos nevojimo Chartos dėsnių, yra tik propagandos forumas, bet ne nešėjos tautoms laisvės ir gerovės.

Visos iškeltos ir nagrinėtos J. Tautos problemos pasiliko neišspręstos. Graikijoje vyksta ir toliau kovos, Austrija vis dar okupuota ir negali atsipalaiduoti nuo Sovietų jungo, Korėja, kuri turėjo būti nepriklausoma, šiandien padalyta pusiau: šiaurėje šeiminkauja komunistai, sovietų vadovaujami, pietuose — įvesta demokratinė santvarka, Palestinoje ir toliau kraujas tebeliejamas tarp žydų ir arabų, Italijos kolonijos nesutvarkytos, Ispanijos problema pakibusi ore, naujų narių priėmimą į J. Tautas sovietai veto žodeliu sulaiko. Nusiginklavimas pasiliko tik diskusijų objektu, o ginklavimasis eina pilnu tempu. Žmogaus teisių klausimas iš komitetų posėdžių ir iš projektų bylų vis dar neišsina dienos švieson. Žmonių žudymas, kankinimas ir milijonai pavergti neša vergijos jungą, kai J. Tautos tebeiško sprendimo. Pavergtos tautos nedrįsta pasisakyti, jog jos yra pavergtos, nes dar neatėjęs laikas. Kokia ironija! Dar neatėjo laikas pasakyti, kad jos yra pavergtos ir kad dar nėra visai sunaikintos!

Kultūringasis pasaulis pergyvena

A. a.
Dr. J. Šaulys

Specialia telegrama iš Šveicarijos mums pranešė, kad š. m. spalio 18 d. ten mirė Lietuvos Igalotas Ministeris Dr. Jurgis ŠAULYS, aktyvus Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo akto dalyvis. Palaidotas spalio 20 dieną.

Paskutinės aktualijos

— Gen. L. D. Clay pareiškė paskutinėje spaudos konferencijoje, kad rytinėje Vokietijos zonoje Sovietai esą parengę vokiečių komunistinės policijos nuo 200.000 iki 300.000 vyrų. Šis skaičius augęs dieną iš dienos. Vakarinėse zonos, priešingai, nesą planuojama didinti vokiečių policijos kiekis, kadangi čia tai policijai pavesta tik tvarkos palaikymas.

— Pagal respublikų prognozę, gubernatorius T. Dewey lapkričio 2 d. gausias 347 elektorius iš 531, kai prezidento rinkimams laimėti tesą reikalinga tik 266 elektorių.

— JAV gynybos departamentas yra paskelbęs, kad JAV kariuomenėje — sausumos, aviacijos ir laivyno — spalio 1 d. buvo 1.531.881 karys.

— Norvegija skubiai ruošia savo tautą krašto gynybai. Vykdomi spec. kursai apie radijo aktyvinius spindulius ir nuodingas dujas. Tūkstančiai vyrų pašaukiama apmokyti.

— Paskutinėmis dienomis iš Maskvos į Berlyną atvyko keletas aukštų komunistų SED partijos valymo paskubinti. Į nemalonę patekęs net SED pirm-kas Grotewohl ir kt. šulai.

didžiausią gėdą. Jis nedrįsta pasakyti tiesos žodžio dėl Pabaltijo tautų pavergimo ir naikinimo.

Sitokioje atmosferoje bus švenčiama J. Tautų Diena. Kodėl? Tur būt tik todėl, kad dar geros valios žmonės, nesustojo tikėję teisingumu; jie tikisi, kad J. Tautos vieną kartą išaušs iš kūdikystės amžiaus ir taps savarankiu ir veiksmingu organu.

Minėdami J. Tautų Dieną mes, tremtiniai, turime dar kartą atkreipti pasaulio tautų dėmesį, kad negalime ilgiau laukti, kada tauta žudoma, niekinama aziatinių miškinų. Mūsų vadovaujameji veiksniai neprivalo laukti geresnių momentų, kada kokį nors raštelį kišteltų J. Tautų nariams. Reikia visa gerkle rėkti, taip garšiai rėkti, kad nei Višinskio nei Gromyko ar Maliko balsų pasaulis negirdėtų, bet tik pavergtųjų tautų šauksmas neduotų ramybės ramiai beposėdžiaujantiems atstovams.

Svėsdami Jungtinių Tautų Dieną, pasakykime pasauliui, kur jis turi žygiuoti ir ką jis turi pirmiausia daryti. Tai Tautų laisvės atstatymas ir vergijos panaikinimas. Am.

KULTŪRINIS GYVENIMAS

Mūsų dainų grožis vokiškai*

Rašo Stepas Vyckintas

Mūsų dainų grožis nėra tai mūsų tautinio pasididžiavimo dalykas, bet daugelio svetimųjų teisingai pastebėtas reiškinys. Klekvienu tauta yra savaip dainų tauta, tačiau mūsų grožis yra ir kitų pripažinta kaip dainininkiausia tauta. Todėl suprantamas didelis mūsų kaimynų susidomėjimas mūsų dainomis.

Vokiečių poetai seniai atkreipė dėmesį į mūsų dainas. Lessingas, Herderis, Goethe — jie visi žavėjosi mūsų tautos širdies kūryba. „Welch naiver Witz, welch reizende Einfalt“ — apibūdino Lessingas. Po to tūkstančiai mūsų dainų buvo išverstas į vokiečių kalbą. Rhea, Nesselmannas, Ad. von Chamisso, Richard Dehmel, O. Wöhrl, V. Jungfer etc.

Naujasis V. Jungferio mūsų dainų rinkinys „Litauscher Liederschrein“ yra antroji laida, tačiau ji yra svarbi ne tik folkloristiniu, poetiniu, bet ir kultūrinio požiūriu. Tai iškelia mūsų kultūrinės vertybės tos tautos tarpe, kuri turi progos mus šiandien iš arti stebėti ir iš paviršiaus kartais ne visiškai teisingai suprasti.

Prof. V. Jungferis yra apdovanojamas poetiniais gabumais. Jis puikiai supranta mūsų tautos lyrinę sielą. Jis puikiai pažįsta ne tik mūsų dainų dvasią, bet ir jų ritmiką, jų formą. Jis tiksliai apibūdina: „Das litauische Volkslied gibt alles in einem Klang, Seele und Symbol, im Zauber der einfachsten Worte, der natürlichsten Mittel. Voll der schwebenden Gefühle erhebt es sich vor dem Hörer wie ein lebendiges Gebilde, wie ein melancholisch-heiterer Tanz der Menschenseele. In den Liebesliedern, die die litauische Volkspoesie beherrschen, spiegeln sich alle Empfindungen des Herzens, von lieblicher Schalkhaftigkeit bis zur tiefsten Trauer und Verzweiflung.“ (Recenz. knyga, 8 psl.) Tokiu poetiniu, psichologiškai analitiniu būdu parašyta visa V. Jungferio įžanga. Iš jos sužinome, kad redaktorius ir vertėjas atrinko į šį rinkinį tik tas dainas, kurios amžių bėgyje kalbiškai ir stilistiškai nepaseno, kurių formos grožis ir šiandien tebeturi modernią vertę.

Ir kaip didelį teigiamumą, turime tuoj pastebėti, kad naujasis mūsų dainų vertėjai: V. Jungferis, Richard Dehmel, E. Horst Engert puikiai suprato ne tik dainų tekstą, jų dvasią, bet ir formos niuansus. Štai V. Jungferis dainoje „Zwei Bitten“ vaizdžiai kuria:

Ach Gott, nicht gib mir
Ein solches Schicksal,
Dass im gleichen Dorfe
Mein Mägdlein aufwächst.

Darin müsst' ich ja stes nur
Mein Rösslein füttern,
Stolz paradiere
Vor ihr alle Tage. (Ibid, 37)

Iš pirmo žvilgsnio „paradiere“ atrodo labai modernu, tačiau tas vaizdas: Stolz paradiere mums sukelia gausias asociacijas. Arba įsiskaitykite Richardo Dehmello „Der Schandgast“ apie žvirblio dukters vestuvės, vestuvių nekvieštą viešnią pelėdą. Kiek čia sąmojaus ne tik turinyje, bet ir formoj, vaizdų parinkime, ekspresijoje.

Der Sperling machte
Der Tochter Hochzeit,
Armleutchens Hochzeit,
Lira ritanta.

Naujos knygos ir leidiniai

TĖVYNĖS SARGAS Nr. 2-3. Kultūros, visuomenės, politikos ir socialinių mokslų žurnalas. Redaguoja redakcinė komisija Reutlingene. Šis dvigubas numeris yra 128 psl., didelio formato, kaina 3,50 DM.

KALENDORIUS 1949 METAMS. Mažo kišeninio formato, kietais viršeliais. Kalendariumas pritaikytas užrašams. Jame keli lapeliai teksto, kur randame svarbesniųjų Lietuvos gyvenimo įvykių datas, pagrindinės žinios apie JAV ir Anglijos pinigus bei matus, maisto kalorijų lentelę ir pluoštelis tremtiniais žinotųjų adresų. Gal keliolika laisvų lapelių užrašams. Išleido „Aistia“ Kassel'je. Parduodamas po 1,50 DM.

Ein Roggenkörnchen,
Draus backt er Brotchen,
Kleinleutchens Brotchen,
Lira ritanta.

Ein Gerstenkörnchen,
Draus braut er Bierchen,
Gutfremdechens Bierchen,
Lira ritanta.

Šią humoro dvasia stilingai perteikta visa daina.

Mūsų dainų nuotaika, lietuviškos melodijos, forminius niuansus jaučiame ne tik V. Jungferio, R. Dehmello, bet ir Rhesos, Nesselmano, O. Wöhrlės ir k. vertimuose.

Iš mūsų dainų skaitytojas pažins ne tik grožį, bet ir mūsų tautos moralinę stiprybę. Štai kaip trumpai, tiesiog aforizmu, yra apibūta lietuvių pažiūra į meilę:

Im kleinen Dorfe
Sind kleine Mädchen,
Aber gross ist die Liebe. (Ibid, 63)

Trumpai tariant, tikroji meilė yra tyrojo kaimo širdy.

Arba štai, vėl, kaip puikiai pasakyta dainoje apie laisvę:

Sind Luft und Wasser und Land
erst frei,
Dann säum' ich nicht länger,
dann eil' ich herbei.

Argi tai nebūdinga ir šios dienos mūsų politinei situacijai? Kai bus laisvas mūsų oras, mūsų vanduo ir mūsų kraštas, nė vienos minutės nedelsime į jį grįžti.

Arba štai vėl koks pedagogas tiksliau nusakys apie darbą kaip dainą:

O Mensch, o Menschen,
Gleichst du der Biene?
Genug ja stichst du
Ins Herz, in Herzchen.
Tu deinem Bruder
Auch mal was Gutes;
's ist Menschenarbeit! (Ibid, 123)

Šis V. Jungferio literatūriškai gerai atrinktas mūsų dainų rinkinys ir „Patrios“ leidyklos iliustruota skoningai išleistas leidinys tegul eina į vokiečių ir į mūsų visuomenę, kuri mėgsta žodžio kūrybą, su šiais palydimais posmais:

Nun will ich singen ein Lied, ein
Liedchen,
Ich sangesfrohes Mägdlein,
Den kleinen Schrein auf den
Liedern,
Die Lieder heut entsenden. (Ibid, 146)

* LITAUSISCHER LIEDERSCHREIN. Volkslieder in deutschen Uebersetzungen und Nachdichtungen. Mit einer Einführung herausgegeben von Dr. Victor Jungfer. „Patria“-Verlag, Tübingen, 123 p. Kaina nepažymėta.

Bern. Brazdžionis

Tremtinys

Kai išklydom, iškellavom
Iš tėvynės Lietuvos,
Niekas kelio mums nerodė,
Krito bombos ant galvos.

Verkė Nemunas, patvinęs
Brolių ašarom, krauju, —
Nepriklaus ten niekas mūsų
Neprikels čia niekas jų.

Ir tariu sudie berželiams,
Ir tariu sudie kapeliuos
Išsintiems tėvų tėvams.

Ir, kai žemė sudejavo
Visame tėvų krašte,
Man iš tolo pamojavo
Obelėlė šakute.

Sugirgždėjo svirno durys,
Vėjo varstomos žiauriai...
O gal ne, gal širdį durė
Ten pravirkė vyturiai?...

Gal ten jų giesmelės aidas
Šaukė: — grįžkit atgalios,
Nepaklydę, nepražuvę
Svetimų kraštų keliuos.

Ir dabar tą didį balsą
Rytą vakarą girdžiu,
Ir dabar visur aš ieškau,
Vien tik tėviškės žvaigždžių.

Vien tėvynė šaukia mano
Ir svajones ir mintis,
Ir tikiu, — ją mano akys
Nors prieš mirtį pamatys.

(Iš eilėraščių rinkinio
„ŠIAURĖS PASVAISTĖ“)

Uždangai nusileidus, jubilatą sveikino istaigų atstovai, matėsi gėlių, dovanų. Bent porai valandų norėjosi tikėti, kad visuomenė ima įvertinti ir suprasti, kiek daug reiškia turėti bent vieną teatro menininką stovykloje.

Publika sutiko „Pažadėtąją Žemę“ bene palankiausiai iš visų Kassello Dramos Studijos statytų veikalų. Nežiūrint pinigų bado stovykloje, ištešėti keturi pastatymai.

Su „Pažadėtąją Žemę“ rengiamasi plačiai apvažiuoti anglų zoną ir aplankyti Hanau stovyklą.

A. Landsbergis

„Pažadėtoji Žemė“ Kasselyje

Su „Pažadėtosios Žemės“ premjera, įvykusia rugsėjo 3 d. režisieriaus Ip. Tvirbuto 25 metų scenos darbo sukakčiai paminėti, Kassello dramų studija pateikė savo gyvybingumo įrodymą ir atidavė duoklę „laiko teatrui“. Tam „laiko teatrui“, kuris perkelia scenon aktualiausias problemas ir apipavidalina bėgamuosius įvykius, stengdamasis atitikti Schillerio „moralinės įstaigos“ reikalavimus. Jo stiprybė glūdi dienos įvykių įprasminime, jo pražūtis slypi publicistikoj, scenos subanalizme.

„Pažadėtoji Žemė“ — tas aktualusis įvykis, problema, jungianti gyvenamąjį metą, žiūrovus ir sceną, tai — emigracija, įsikūrinimas. Ji sprendžiama 20 amžiaus pradžios tikrovinės anglų dramos rėmuose — lėtuose, plepiuose, dvelkiančiuose pliušiniuose baldais, kietomis apykaklėmis ir rūpestingai natūralistinėmis dekoracijomis, su West-Endo ašarotumu ir humoru. Autoriaus sceninis instinktas nuosaikumas ir nuosekliam natūralistui būdinga „kasdienybės išmintis“ sudaro veikalo patrauklią pusę. Dramaturgo didžiąja raide autorius virsta tik keliuose trečio veiksmo epizoduose, kur prieš mus stovi nebe Miss Nora ir Frank Taylor, bet vyras ir moteris su savo nuogu brutalumu, gaidulinumu, jėga ir grožiu. Įdomu, kad autorius trečiame veiksmo naudojami gana primityviomis sceninėmis priemonėmis, kas rodo, kad tarp banalumo ir poezijos scenoje dažnai tėra vienas žingsnis (pal. T. Wilderio „Mūsų Mažąjį Miestelį“).

Režisierius — jubilatas sutamprino ištyrusį dialogų režinį ir apvalė jo dulkes. Nors ir neišeinant iš „buitinio“ recepto ribų, sukurtos šiltos ir gyvos mizanscenos (ypač antroje veiksmo). Tipus piešiant neįvengta naudoti mechanizavimo (Wickham) ir klounados (Trotter), bet skonio ribose ir nepažeidžiant visumos. Jei kai kurie charakteriai ir režisieriaus užsimojimai liko pusiauškely, kaltas kai kurių aktorių žaumas ir pernelyg sunkios materialinės salygos. Visuomenė, tačiau, iš scenos bylojo teatro menininkas, ir jis bylojo teatrine kalba, kurią tremty taip retai teigirstame mėgėjų ir proginių pastatymų antplūdį. Dėl atmosferinės tikrovės trūkumų bartinamos dail. St. Neliubšys, kurio dekoracijos išstengė iš dalies patenkinti tik trečiame veiksmo. Miss Wickham pomirtiniame kambary (1 v.) nebuvo nei Anglijos, nei mirties kvapo, o tik Rokiškio užkandinės prieškambarys. Antrojo veiksmo lova — ornamentuotas drožinėlis iš „Alkos“ muziejaus — vaitojo mindoma grubių Kanados vyrų. Pilnai į kanadinį milieu tepataikė E. Marsh barzda ir Miss Noros palaidinukė (4 v.).

Centrinę veikalo figurą, merginą „kuriai viskas atsitinka“, vaizdavo L. Rutkauskaitė. Sėdamasi iš savo turtingo patyrimo, ji išlaikė pilno kitimų ir lūžių vaidmens ritmą. Iš L. Rutkauskaitės lygio aktorių daugiau ir reikalaujame, todėl truputį pasigedome betarpiškumo, pirmiškumo bei pastangų kuriant charakterį. L. Rutkauskaitės sugebėjimų skalės platumą labiausiai išryškino 4 veiksmas.

Frank Taylor, pionieriaus įsikūnijimas, teko pradedančiam aktoriui

St. Tamošaičiui. Išvaizdos masyvumas ir darbštumas ruošiant rolę tikrai pionieriškos žymės. Tačiau techninių aktoriaus priemonių neapvaldymas kas antrame žingsny kišdavo koją jaunam pionieriui, vaikščiojančiam scenoje įtemptais raumenimis (skaityt Stanislavskij!). Antrasis St. Tamošaičio baubas — snaudžiantis jausmas ir dvasinis imlumas. Elementariųjų jausmų prasiveržimas trečiame veiksmo liko visai nepajustas. Ir dramblį scenoje vaizduojant būtinas chameleono jautrumas. Nežiūrint visa to, monologas apie pririjos tylą ir kelios profvalstės 4 veiksmo įrodė, kad St. Tamošaitis gali patakyti ir aktorius pėdosna.

E. Marsh rolės maiše. G. Marsh (R. Kardelūkienė) laikysena išdavė, kad ji, kaip ir St. Poškus, nebe naujokė scenoje. Pasigėsta tik poros nervingų, saugysliškų judesų, baigminio lako, kuris ją galutinai paverstų buvusią Winnipego viešbutėlio padavėja.

Iš latvių kultūrinio gyvenimo

Žymaus dirigento jubiliejus

Rugsėjo mėn. sukako 60 metų latvių dirigentui, dainininkui ir muzikos kritikui Eduardui Ramatui, kuris gyvena britų zonos Spakenbergo stovykloje Geesthachte ir nuo pat pirmųjų tremties dienų vadovauja jo paties įsteigtam, pagarsėjusiam latvių chorui „Daugava“. Ta pačia proga savo trejų metų sukaktį paminėjo ir patsai „Daugava“ choras, galutinal susiorganizavęs 1945 m. birželio mėn. Per tą laiką iki šiolie choras sugebėjęs britų ir amerikiečių zonoje duoti 112 viešų koncertų ir Hamburgo radijofonui įdainuoti 26 dainas, kurios transliuotos jau kelis kartus per Hamburgo radiją.

Latvių tautinio fondo veikla Švedijoje

Tautinio fondo Švedijos skyrius yra suorganizavęs provincijoje jau 80 atstovybių, kurių padedamas stengsis atžymėti Latvijos nepriklausomybės 30 metų sukaktį. Fondas taip pat renka žinias ir medžiagą apie Latviją, — jas panaudos propagandos leidiniams. Įsigyta keletas propagandinių filmų. Numatyta išleisti Latvijos istorija anglų kalba. Amsterdamo bažnyčių konferencijoje išplatinta brošiura apie Latvijos bažnyčių likimą „The Lutheran Church of Latvia Behind the Iron Curtain“. Fondas taipgi remia latvių atstovybės darbą UNO konferencijoje Paryžiuje ir stengiasi užmegzti ryšius su kitų Pabaltijo tautų giminingomis organizacijomis.

Buv. Baltijos universiteto prezidentas išvyko Kanadon

Su vienu iš paskutinių transportu Kanadon išvyko ir buv. Baltijos universiteto Pinneberge prezidentas prof. P. Gulbis, pakviestas dirbti mokslinio darbo Hamiltono universitetan, kur darbuojasi jau gerokas skaičius išvykusių latvių mokslininkų.

Latvių baletu gastrolės Austrijoje

Latvių baletu trupė, kuriai vadovauja buv. Latvijos Nacionalinės Operos baletmeisteris O. Lemnis, ap-

rašė savo gimto humoro dovana, bet dažnai primindavo jaunųjų šokėjų, o ne kortų šulerį.

Dinamiškumu išsiskyrė B. Trotter (J. Petkevičius), naudojęs nemirštamas komedijos priemones — akių vartymą, mikčiojimą ir t. t.

Mechanizuotoji Wickham porėlė (E. Praninskas ir G. Kudokaitė), ypač pirmasai, judėjo automatišku tikslumu. G. Kudokaitė, šiame pastatyme turėjusi vaizduoti visai skirtingą charakterį, nors ir neištesėjo iki galo, bet parodė sugebanti išvauduoti iš štampos rėmų.

Emma Sharp (E. Varnaitė) ir Agnes Pringle (L. Kašiubaitė) buvo per jaunos savo epizodinėse senmergių ir senių rolėse. Pirmosios apdaras vertė galvot apie Šiluvą, o ne Maniobą. Pagirtinos pirmosios pastangos ir antrosios temperamentas. Mr. Wynne (A. Varnas) buvo senas ir sulinkęs, kaip to reikalavo jo rolė.

kellavusi visas tris Vokietijos zonas, nepėr seniai viešėjo Austrijoje, kur su dideliu pasisekimu suruošė baletu vakarus Bregenze, Dornbirne, Bludenze, Feldkirche ir Lindau'e. Gastrolės vyko dviejų prancūzų generalgubernatorių protektorate.

Latvių informacijos centras JAV

Jungt. Valstybėse įsteigtas latvių informacijos centras, kuris bendradarbiaus su Amerikos politikos ir visuomenės veikėjais. Kaip žinoma, toks lietuvių informacinis centras (LAIC) jau keletas metų veikia prie Amerikos Lietuvių Tarybos ir yra daug nudirbęs propagandinėje srityje. Jo

pavyzdžiu, kaip matome, dabar pasėka ir latviai.

O. Lemnis — Stuttarto Operos baletmeisteris

Buv. Latvijos Nacionalinės Operos baletmeisteris O. Lemnis, pastatęs baletą „Carmen“ operai Stuttarte, atkreipė į save Stuttarto operos vadovybės dėmesį tiek, kad ji sudarė su juo, kaip baletmeisteriu, sutartį visam ateinančiam sezonui — ligi 1949 m. liepos 31 d. Šiuo metu baletm. Lemnis ruošia baletą J. Strauss operetėi „Vienos kraujas“, kurios premjera numatoma ateinančių metų pradžioje.

Kai kurie nesklandumai emigracijoje

(Pradžia 2 pusl.)

gijas, pažintis su svetimšaliais ir t. t., atima ir tą valandėlę atsilankyti į tremtinių sueigas. Tokioj Chicagoj jau keli desėtkai jaunimo, bet maža kuris mato reikala gilaustis prie savųjų, kad neprarastų tai, ką iš Europos atsivežė.

Žiūrint į tolimesnę ateitį, jau žymūs neigiami reiškiniai ir emigrantų vaikų klausime. Dabar jau ir lietuvių mokyklose išimtinai vartojama tik anglų kalba. Vaikai, pora metų joje pabuve, jau pusėtinai gali vartoti svetimą kalbą. Kartą stebėjau naujų emigrantų būrį vaikų, kurie žaisdami gatvėje per ilgesnį laiką neprasneko lietuviškai, o tuo laiku pro šalį ėjusi senos kartos moterėlė ištarė šį skundą: tai ką norėti, kad čionai gimę mūsų vaikai lietuviškai kalbėtų... Prie progos šį reikalą priminiau jų intaligentams tėvams, bet jie tik pasigėrėjo, kad vaikų kalbant lietuviškai nesigirdi.

Šių neigiamybių akivaizdoje, — ne veltui tik po poros emigracijos metų — girdėti net didelių optimistų apie naująją kartą kalbant: kritikuojame senuosius už nutautėjimą, bet mes, nors daug daugiau iš

Lietuvos esame gavę, vargu už 30-40 metų tokiais bebūsime.

Neteikia garbės daugelio tremtinių ir ideologinės pažiūros. Jie savo indiferentiškumo dažnai nemoka sau pasilaikyti, bet tokiais ofišuojasi viešumoje, nenori turėti ir reikalo su lietuviškumu parapijom bei katalikiškais parengimais. Atsimentant, kad didžiąją dalį tremtinių šalpos neša katalikiška visuomenė, tai taip pat ne be pagrindo jie nusiskundžia: neįgaiki iki tiek buvo priėjusi „Marijos Žemė“ Lietuva...

Taigi šiais charakteringesniais nesklandumais norėjau priminti broliams tremtiniais, kurie vis sparčiau sklinda po Amerikos kontinentą, kad savo dvasinius turtus ne tik patys neprarastų, o ir mokėtų jais gavitinti savo atšalusius tautiečius svetur. Geresnės pragyvenimo salygos pareikalaus dar didesnes aukos tėvynei Lietuvai. Gaila tu, kuriuos iš pirmų dienų taip sužavė doleris, kad net saulės šviesos nebemato, užburia įvairios svetimybės taip, jog savųjų tėvynėje kartaus skundo nebegirdi.

Indiana, Harbor. 1946. 9. 24

MŪSŲ KELIAS

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

Apie JAV imigracijos nuostatus

Rašo Dr. K. Šidlauskas

(Pradžia praėjusiame Nr.)

Įdomu, kad bendrasis imigracijos įstatymas nenumato jokios pirmenybės nei JAV piliečių broliams arba seserims, nei JAV gyvenančių sve-timšalių tėvams įvažiuoti.

DP įstatymas panaikino visas šias pirmenybes, žinoma, tik kas liečia įvažiavimą DP įstatymo ribose ir į jų vietą nustatė kitas, būtent:

a) 30% visų vizų turi būti išduota DP, kurie anksčiau dirbo žemės ūkyje, įskaitant žmonas ir nevedusius vaikus iki 20 metų amžiaus;

b) antrą grupę sudaro namų įren-gimo, aprangos ir kt. darbininkai, bet kai kurių specialių akademinų profesijų žmonės;

c) trečią grupę turėtų sudaryti JAV piliečių arba teisėtai į JAV atvykusių svetimšalių giminės iki tre-čiojo laipsnio. Taigi DP įstatymas turėtų smarkiai išplėsti giminių įva-žiavimą į Ameriką.

Visų minėtų grupių ribose vizų išdavimo tikimumas bus teikiamas pirmiausia tiems DP, kurie 2-jo Pasaulinio karo metu ginklu kovojo su JAV priešais ir negali arba nenori grįžti į savo pilietybės kraštus dėl tų persekiojimų baimės. Antros eilės pirmumą vizų išdavimo atžvil-giu turės visų minėtų kategorijų DP, kurie 1948 m. sausio 1 d. buvo apgy-vendinti DP stovyklose, bet išimti-nais atsitikimais šis pirmumas galės būti teikiamas ir už stovyklų ribų gyvenantiems DP, jei toks pirmumo suteikimas bus pateisintas įstatymo vykdymo taisyklių numatytais atve-jais.

KVOTŲ NUSTATYMAS

Nors pagal DP įstatymą kvotos neturės didelės reikšmės, nes išduo-tas išvietintiems asmenims vizos bus į priekį atskaitomos po 50% iš kiek-vieno krašto metinės kvotos (taigi kvotų nepritrūks), bet kadangi kvota bus nustatoma pagal 1924 m. akto 12 sk. nuostatus, tad pravartu vistiek prisiminti, kuriais principais vadovaujantis asmuo nusikiriama į at-tinkamo krašto kvotą, ypačiai, kad paskyrimas į tam tikrą kvotą turės esminės reikšmės visiems tiems, ku-rie negalės įvažiuoti į JAV pagal DP įstatymą ir turės naudotis liku-siomis kvotų dalimis.

Kaip žinoma, imigranto nuskyri-mas į atitinkamą kvotą turi būti nustatomas pagal jo gimimo kraštą, neatsižvelgiant kiek laiko jis būtų išgyvenęs tame krašte. Nors žmogus būtų gyvenęs tik keletą dienų savo gimtajame krašte ir tuoj būtų buvęs išvežtas į kitą valstybę, kurioje jis būtų išgyvenęs daugelį metų ir įgi-

jęs to krašto pilietybę, vistiek jis gali įvažiuoti į JAV tik pagal jo gimtojo krašto kvotą.

Įstatymas yra padaręs tik tris išimtis iš šios taisyklės:

1. Nepilnametis vaikas turi būti nuskiriamas į jį lydintios motinos arba tėvo kvotą, o jei abu tėvai kar-tu važiuoja, tai į tėvo krašto kvotą, neatsižvelgiant į vaiko gimimo vietą;

2. Žmona gali tam tikrais atve-jais įvažiuoti į JAV pagal vyro kraš-to kvotą, būtent, jei jos krašto kvot-os pritrūktų, o vyro krašto kvotoj būtų dar laisvų vietų;

3. JAV gimęs asmuo, kuris pra-rado JAV pilietybę, turi būti laikomas gimusiu toj valstybėj, kurios pi-lietybę jis dabar turi, o jei jis yra be jokios pilietybės, tai turi būti už-skaitomas į tos valstybės kvotą, iš kurios jis įvažiuoja į Ameriką.

VIZŲ IŠDAVIMAS

Jokios naujos vizų išdavimo tvar-kos DP įstatymas nenumato, todėl reikia manyti, kad vizos bus išduo-damos pagal ligšiolinę, t. y., 1924 m. akto 7 sk. nustatytą tvarką. Kiek-vienas imigrantas, noris gauti JAV vizą, turi užpildyti nustatytos formos pareiškimą dviejuose egzemplioriu-se, suteikdamas visą eilę žinių apie savo asmenį, šeimą, gimines, vykimo vietą bei tikslą. Pareiškimas turi būti pasirašytas konsulato valdininko akivaizdoje ir suteiktų žinių tikrumas patvirtintas priesaika. Pačia įvažiavimo vizą sudaro to pareiškimo vienas egzempliorius su atitinkamais konsulato atžymėjimais. Vizai gauti

reikia pristatyti keturias pasirašytas fotografijas, gimimo metrikų patvir-tintus nuorašus, ištikimybės liudijimą, affidavitą apie išlaikymą ir kit-us reikalaujamus dokumentus, vis-ką dviejuose egzemplioriuose. Gimimo metrikus gali atstoti koks nors kitas patikimas raštiškas dokumentas (pvz., pasas), iš kurio būtų galima nustatyti imigranto gimimo vietą arba kilmę. Reikalaujama, kad foto-grafijos būtų darytos ne anksčiau kaip 30 dienų prieš įteikimą prašy-mo vizai gauti. Prieš gaudamas vizą imigrantas turi dar pristatyti konsu-lato tam tikslui pripažinto gydytojo pažymėjimą apie savo sveikatos būklę.

Vizų išdavimas pavestas išimtinai JAV konsulų nuožūrai ir net pats Užsienų Reikalų Ministeris neturi teisės kištis į šį reikalą, nebent konsulas aiškiai piknaudotų savo galią arba saivališkai ir be jokios prie-žasties atsisakytų vykdyti savo funk-cijas, tuomet galėtų įsikišti teismas.

Kartą išduotos vizos konsulas ne-gali atšaukti, bet užtat vizos išdavim-as dar nereiškia tikros garantijos į JAV įvažiuoti, nes kiekvienas imi-grantas gali būti klausinėjamas at-vykus jam į uostą apie vizos gavimo aplinkybes ir, jei pasirodytų, jog jis vizą yra gavęs per apgaule, tai toks asmuo gali būti suimtas ir gražintas atgal į jo išvykimo vietą. Kiekvie-nas į JAV įvažiuojąs svetimšalis turi turėti galiojančią vizą arba turi būti įrašytas į kito asmens vizą, tik po vizos išdavimo gimęs vaikas įleidžia-mas į JAV su tėvais be jokios vizos.

Naujas potvarkis giminėms įvažiuoti Amerikon

Spalio 8 d. „Vienybė“ rašo, kad DP Komisija Washingtone yra paskelbusi naują potvarkį, liečiantį tuos asme-nis, kurie nori atsikviesti Amerikon savo gimines. Asmuo, noris atsikviesti iš tremties savo giminę, privalo už-pildyti taip vadinamą „Relative Af-fidavit Form“ blanką, pažymint gi-minystės ryšį, ir surašyti darbo bei buto pažadėjimą. Kvietėjo parašas blankuose turi būti notaro patvirtin-tas. Šiuos formalumus atlikus, reik-čia kreiptis tiesiai į Washingtoną šiuo adresu: The Displaced Persons Commission, Premier Building, Fourth Floor, 718-18 Street, N. W. Washing-ton, D. C.

Pagal DP įstatymą, tremtinio ke-lionę nuo uosto iki uosto apmoka valdžia, o Amerikoje nuo uosto iki paskyrimo vietos — kvietėjas.

KAZIMIERAS BALTRAMAITIS JAU AMERIKOJE

Amerikos lietuvių spauda praneša, kad žinomas visuomenininkas ir lai-krastininkas Kazimieras Baltramaitis, išbuvęs Vokietijoje 15 mėnesių ir rū-pinęs tremtinių reikalais, rugsėjo mėn. vidury lėktuvu parvyko į New Yorką. Vos susitikęs su savo pažįsta-mais, K. Baltramaitis pasakė: „Ame-rikičiai, jeigu jie savo akimis pama-tytų tuos nelaiminguosius (tremti-nius), taptų šimta kartų duosnesni tremtiniams“.

Šip. Verpenis.

BALF-o ir NCWC bendradarbiavimas

Paskutiniu metu daug nerimo tremtinių tarpe sukėlė įvairios kal-bos ir neinformuotų asmenų straips-niai spaudoje apie NCWC ir BALF-o bendradarbiavimą. Norėdama trem-tinius šiuo klausimu teisingai pain-formuoti, BALF-o įstaiga Europoje randa reikalo pranešti šiuos faktus.

J.A.V.-bėse bendradarbiauti emi-gracijos reikalais, t. y. patikrinti vie-toje privačių asmenų pateiktas ga-rantijas, jas kontrastiguoti, perduoti DP komisijai Vašingtone, garantuoti kelionės išlaidas nuo Amerikos uosto iki paskyrimo vietos ir k., turi teisę tik trys organizacijos: Katalikų NC-WC, įvairių krikščioniškų nekatalikų konfesijų — ChWS ir žydų — United Service for New Americans. Visos kitos organizacijos, norėdamos daly-vauti „biliaus“ vykdyme, turi bendradarbiauti su aukščiau minėtomis organizacijomis.

Kadangi dauguma lietuvių yra katalikai, tai BALF-o Centras pasiri-nto bendradarbiavimą su katalikų organizacija — NCWC. Toliau mez-gami ryšiai ir su kitomis organizaci-jomis, o taip pat rūpinamasi gauti savarankiškos veiklos teisėms, nors tatai sutinka nemaža kliūčių ir po pirmų žygių centre atrodo, kad tatali-pavyks ne anksčiau negu jau dabar esamomis sąlygomis vedama BALF-o veikla įrodys, kad BALF-as faktiškai „biliaus“ vykdymo darbe bendradar-biauja. Tada galima bus didesniu pagrindu laukti, kad faktinė padėtis bus ir formaliai pripažinta. Kad ne-žinančių reikalo kalbos ir straipsniai neklaidintų žmonių, čia dar kartą pabrėžiama, kad bendradarbiavimą

su NCWC yra nustatęs ir sutaręs BALF-o Centras Amerikoje, o ne jo įstaigos ar įgaliotiniai Vokietijoje.

Taip pat čia tenka pažymėti, kad yra nieku nepagrįsti būsavimai, jog kai kuriems tremtiniams gali būti sutrukdytas ar uždelstas išvykimas į J.A.V.-bes dėl to, kad jų darbo ir buto garantijos yra siunčiamos BA-LF-o Centro per NCWC. Su NCWC įstaigomis Vokietijoje yra išsiaiškin-ta, kad jų tremtinių bylos, kurie gauna iš savo giminių ar bičiulių vardinės buto ir darbo garantijas, eis ta pačia tvarka, neatsižvelgiant į tai, kokios būtų klebono atestacijos. Vardinį garantijų atveju pasirinki-mas yra to, kuris išduoda garantijas, todėl NCWC nesirūpina, koks jis yra žmogus ir kokios yra tikybos. Todėl net nekatalikai gali vienodai su ka-talikais pasinaudoti NCWC tarpininkavimu, jei jų giminės yra pasiuntę vienu ar kitu keliu darbo ir buto ga-rantijas į NCWC Centrą New Yorke.

Jei nekatalikas gauna NCWC siuntinėjamus blankus, kuriuose rei-kaujama klebonų atestacijos, tai jis turi kreiptis pas savo konfesijos dvasi-ninką tokiai atestacijai gauti. Ta-čiau vistiek kurio dvasininko atesta-cija ir būtų, ji turi reikšmės tik tada, kai tremtynis neturi Amerikoje nei giminių nei draugų, kurie jam galėtų parūpinti darbo ir buto garanti-jas, ir nori pasinaudoti tomis nevar-dinėmis garantijomis; kurias Ame-rikoje surenka NCWC organizacija. Šias garantijas NCWC organizacija nusistačiusi skirstyti katalikams. BALF-o surinktomis nevardinėms garant. bus nustatyta kita tvarka.

Mus pasiekė liūdna žinia, kad Svei-carijoje spalio 18 d. mirė ministeris Dr. Jurgis Šaulys. O buvo laukta, kad šiomis dienomis Dr. Šaulys atsilankys į Vokietiją ir turės galimybės aplan-kyti vieną kitą lietuvių tremtinių sto-vyklą.

Dr. Jurgis Šaulys yra labai glau-džiai susirišęs su visa Lietuvos nepri-klausomybės kova, laimėjimais, var-gais. Jį matome dirbant Lietuvos laisvei nuo 1900 metų, kada pradėjo aktyviai dalyvauti lietuvių spaudoje. Vėliau jį matome aktyviai dirbant Valstybės Taryboje, matome pasira-šant Lietuvos Nepriklausomybės ak-tą. Kai buvo suorganizuota Valstybės Ta-ryba, Dr. J. Šaulys joje ėjo generali-nio sekretoriaus ir vėliau pirmojo vi-ciepirmininko pareigas. Tas pareigas ėjo iki iškeliavimo į Berlyną organi-zuoti pirmos Lietuvos pasiuntinybės.

Nuo 1918 metų lapkričio 18 d. Dr. J. Šauliui, tik su kelių metų pertrauka, kada jis buvo išėjęs iš diplomatinės tarnybos, Lietuvos reikalais teko rū-pintis užsienuose. Štai jis pirmasis pasiuntinys Vokietijoje iki 1919 m. birželio mėnesio. Po to jį matome va-žinėjant su ypatinga diplomatine misija į Varšuvą. Dar tais pačiais me-tais jį matome jau Sveicarijoje, einantį Lietuvos misijos šefo pareigas. 1920 metais jis vadovauja Lietuvos delegacijai Pabaltijo konferencijoje, įvykusioje Bulduruose, Latvijoje. O nuo 1921 iki 1923 metų Dr. J. Šaulys buvo Lietuvos atstovu Romoje prie Kvirinalo.

Nuo 1923 metų Dr. J. Šaulys iš di-plomatinės tarnybos buvo išėjęs. Tuo laiku jis aktyviai į darbą įsijungė Klaipėdoje. Čia jį matome redaguo-jant Memeler Zeitung, Klaipėdos Zi-nias ir Lietuvos Keleivį. Gyvendamas Klaipėdoje aktyviai dalyvauja visuo-meninėje veikloje kovodamas už lie-tuvių teises ir vienalytį sulydinimą su Didž. Lietuva.

1925 m. kovo mėn. Dr. J. Šaulys grį-žo į diplomatinę tarnybą. Iki 1927 metų jis dirba Užsienų Reikalų Mi-nisterijoje eidamas Administracijos Departamento direktoriaus pareigas. Kurį laiką pavadavo ir susirgusį Klaipėdos krašto gubernatorių Zal-kauską.

1927 metais Dr. J. Šaulys buvo pas-kirtas pasiuntiniu prie Sv. Sosto. Čia išbuvo iki 1931 metų. Po to buvo per-keltas pasiuntiniu į Berlyną ir čia iš-buvo iki 1938 metų pabaigos. Iš Ber-lyno Dr. J. Šaulys, po santykių at-naujino su lenkais, buvo paskirtas pasiuntiniu į Varšuvą. Būdamas Ber-lyne ir Varšuvoje, drauge ėjo pasiun-tinio pareigas Vienoje ir Budapešte. Nuo 1934 m. jis dar skaitėsi pasiunti-niu ir Sveicarijoje. Kada Lenkija

Balys Galdžiūnas

B. Baruchas, JAV atominės energijos kontrolės projekto autorius, atidarydamas metinį NYHT forumą, pareiškė: „Aš netikiu, kad tuojau sukiltų naujas karas: aš greičiau gal-voju apie eventualų jo nustūmimą. Tačiau ir tokiu atveju baimė pasi-lieka.“ (HT)

Karas nėra blogesnis už visas kitas blogybes

PASAULIO KRIKŠČIONIJAI TURI NUGALĖTI ŠĮ KARĄ

UP iš Londono praneša, kad Yor-ko arkivyskupas kreipėsi į viso pa-saulio krikščionis ir kvietė kovoti šaltuoju karu iki kartaus jo galo: jei tai nebus padaryta, pavergs Ru-sija; Vakariai turi pripažinti, kad ka-ras nėra blogiausias iš visų blogybių, — pasakė arkivyskupas.

Dėl atominės bombos kontrolės pasisakė jis teigiamai ir tai esąs ypa-tingai skubus reikalas. Kai visi kraš-tai nustatys kontrolės taisykles, tai vėliau ir rusai prisidėsia prie jos.

Be kitų dalykų, arkivyskupas pa-reiškė, kad „trečiasis pasaulinis ka-ras yra baisus ir baisiai galimas... Dabar atrodo galima, jog šis taikos periodas bus daug trumpesnis, negu mes esame galvoję“.

Savo pranešime jis nurodė krikš-čionių pareigas šaltojo karo metu ir kvietė suvaržyti veto teisę bei už-drausti vartoti atominę bombą. Krikščionys niekad neprivalą nustoti vilties ir visada turi remti pasitari-mus. „Krikščionys, nors jie visi ne-apkenčia karo ir nesuvaldomai trokš-ta talkos, turi pripažinti, kad karas nėra blogesnis už visas blogybes. Di-džiausia žmogaus degradacija — ne-tekimas žmogaus teisių ir mindymas batų visa, kas teisu ir teisinga, yra blogesnė blogybė, negu karas. Todėl

krikščionys turi būti pasirodę pas-priešinti iki paskutiniosios neteisė-tiems agresyvinio totalitarizmo rei-kalavimams...“

„Silpnumas ir baugumas padra-sina kiekvieną agresorių, o protestas ir argumental erzina jį, nebent už jų nugaros stovėtų ginkluotų tautų, pasirodusių kovai, pasiryžimas ir kančia, daugiau nei pasyvus atidavi-mas savo tautos žmogžudžiui ir jos piliečių pavergimas.“

Berlyno klausimu aukštasis dvasi-ninkas pareiškė, jog Berlynas esąs šaltojo karo simbolis, kuris vedamas mirtinai, be atvangos ir apsprendžia-mai agresyvinės policinės valstybės, nukreiptos prieš demokratiją. Šalta-sis karas turi būti nugalėtas šaltais ir pastoviais nervais tų žmonių, ku-rie yra ištikimieji savo reikalo teisin-gumu. Jei Sąjungininkai pasitrauktų iš Berlyno, jie apgautų tuos žmones, kurie jais pasitikėjo. Jų šventas pa-žadas ateityje būsiąs vertinamas mažiau, negu popierių krūva, ir jų pasitraukimas vėstų prie naujų rei-kalavimų bei pasidavimo, kol Europa patektų į komunistų rankas, — tada mūsų paskutinė mirties valanda ne-begalėtų būti atidėta.

Šie dvasininko žodžiai demokrati-niam pasauliui priimtini ir vykdy-tini. (am)

BALF įstaiga Europoje